

Розділ І. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

DOI: 10.33766/2786-9156.105.13-22

УДК: 340:342.553(477)(045)

*Бабій Ю. Ю., аспірант кафедри загально-правових дисциплін факультету № 3
Донецького державного університету внутрішніх справ (м. Кропивницький, Україна)*

e-mail: yuriybabiy081@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0002-4007-0436>

ПРАВОВА ОСНОВА ФУНКЦІОНУВАННЯ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Стаття присвячена питанням правової основи функціонування муніципальної влади України. Основою цієї роботи стали характерні для сучасної юридичної науки підходи й методи, зокрема філософські, загальнонаукові концептуальні, методологічні, за допомогою яких було сформовано цілісне уявлення про стан правової бази функціонування муніципальної влади України, та виявлено проблемні питання, окреслено шляхи їх розв'язання. Також використовувався й інший методологічний інструментарій, витребуваний даною тематикою.

У ході роботи встановлено зміст правової основи організації та здійснення місцевого самоврядування, який був сформований та/або удосконалений в різні періоди життєдіяльності України. Виявлено, що причиною суттєвої корекції муніципального законодавства стала його недосконалість та недостатня спроможність до регулювання, а відповідно, рівень здійснення місцевого самоврядування. Констатовано, що існують суттєві розбіжності між національним муніципальним законодавством та Європейською хартією місцевого самоврядування. З'ясовано, що в реальному періоді відбувається реформування територіальної організації місцевої влади в Україні та децентралізаційні процеси, що обумовило удосконалення муніципально-правової бази шляхом удосконалення діючих та прийняття якісно нових нормативно-правових актів. Встановлено ефективність коригування правової основи функціонування муніципальної влади сучасної України. Водночас виявлено й проблемні питання, пов'язані з кількісними та якісними аспектами. Зокрема муніципально-правові відносини регулюються більше ніж двома тисячами нормативно-правових актів. Аргументовано потребу систематизації муніципально-правової бази функціонування муніципальної влади в сучасній Україні. Запропоновано провести моніторинг муніципального законодавства з метою виявлення недоліків та запровадити системність у його формування з урахуванням принципів Європейської хартії місцевого самоврядування та Додаткового протоколу до неї.

Ключові слова: правова основа, правове регулювання, сучасна Україна, муніципальна влада, місцеве самоврядування, муніципальне законодавство, муніципально-правові відносини, реформи, міжнародні стандарти, систематизація.

Постановка проблеми. Загальновідомо, що належне функціонування будь-якої інституції у залеженні від рівня збалансованості, досконалості правового регулювання її правового статусу та інших аспектів діяльності. Не винятком є і муніципальна влада в сучасній Україні.

Правова основа муніципальної влади безпосередньо окреслена конституційними положеннями та міжнародними стандартами в цій сфері, адже держава Україна беззастережно підписала Європейську хартію місцевого самоврядування, яка визначає концепцію місцевого самоврядування та інші параметри організації й діяльності муніципальної влади, що дає змогу не уніфікувати її, а навпаки, зберегти самобутність й традиції здійснення місцевого самоврядування кожній окремо взятій державі в залежності від положень, визначених як обов'язкові. Попри все, чинне вітчизняне муніципальне законодавство далеке від досконалості (містить багато бланкетних та відсылних норм – до більше двох тисяч нормативних актів; таким чином, профільний закон піддавався значній корекції тощо), і це суттєво впливає на параметри його організації та здійснення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слід зазначити, що питання правової основи функціонування муніципальної влади в різних аспектах розглядаються в багатьох працях із кути зору різних галузевих наук. Так Б. Мельниченко, досліджуючи правову основу організації та діяльності органів публічного управління в Україні (2017), зосереджує увагу на переліку нормативно-правових актів, що формують систему правового регулювання не тільки сфери місцевого самоврядування, але й інших органів публічного управління, та доходить висновку про її спрямованість на вдосконалення цих публічних інституцій. О. Лялюк у своїй праці «Основи організації і діяльності органів місцевого самоврядування: порівняльно-правова характеристика» (2011) вказує, що основною проблемою функціонування органів місцевого самоврядування є недосконале правове регулювання питання основ організації місцевого самоврядування, яке не відповідає рівню розвитку суспільних відносин. О. Золотоноша (2020) досліджує правові засади формування та функціонування органів місцевого самоврядування в Україні й аналізує джерельну базу та питання відображення в ключових законах України стосовно місцевого самоврядування сучасної концепції місцевого самоврядування. С. Данило (2021) у дисертаційній роботі розглядає правове регулювання місцевого самоврядування на українських територіях, що перебували в складі Російської імперії, правовий статус і нормативно-правові засади діяльності та функціонування органів місцевого самоврядування того періоду. Цікавим є науковий доробок В. Ковальчука (2023) в контексті правового регулювання забезпечення функціонування органів місцевого самоврядування під час війни.

Водночас указані вище праці та низка інших містять здебільшого фрагментарні напрацювання стосовно правової основи функціонування муніципальної влади в Україні, що обумовлює актуальність тематики цієї наукової статті.

Формулювання цілей. Метою наукової роботи є з'ясування належності правової основи функціонування муніципальної влади сучасної України, виявлення проблемних питань та формулювання пропозицій щодо їх розв'язання.

Виклад основного матеріалу. Правовою основою функціонування муніципальної влади в сучасній Україні є Конституція України, у положеннях якої закріплено не тільки те, що місцеве самоврядування є правом територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України (ст. 140) [1], але й інші параметри його функціонування. Зокрема, йдеться про роль територіальної громади в здійсненні місцевого самоврядування, органів місцевого самоврядування, у тому числі й тих, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст; фіксується регламентація в законі особливостей здійснення місцевого самоврядування в містах Києві та Севастополі; визначається матеріальна і фінансова основа місцевого самоврядування та інше.

Оскільки конституційним положенням притаманний високий рівень узагальнення, то вони дістали широку конкретизацію в низці законодавчих актів, зокрема в Законах України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про органи самоорганізації населення», «Про столицю – місто-герой Київ», «Про статус депутатів місцевих рад» та інших. Слід зауважити, що функціонування муніципальної влади в сучасній Україні опирається на численні нормативно-правові акти, які покликані тією чи іншою мірою врегулювати питання, пов'язані з повноваженнями органів місцевого самоврядування в різних сферах. Як зазначає С. Серогіна, питання муніципально-правових відносин в Україні регулюються кількома тисячами нормативно-правових актів різної юридичної сили. Про це свідчать результати комплексного аналізу системи законодавства, яке визначає компетенцію й повноваження органів місцевого самоврядування у 20 галузях управління. Вони містяться більш ніж у 2 200 нормативно-правових актах. За таких умов українсько важко забезпечити системність і внутрішню несуперечливість правового регулювання на всій території країни і врахувати місцеві особливості та інтереси, підтримати місцеву ініціативу й прагнення до самоорганізації [2, с. 45]. За таких обставин нагальною є потреба в систематизації нормативно-правового матеріалу, який унормовує цю сферу суспільних відносин чи формування якісно нового, враховуючи численні факти коригування профільного законодавства.

Провідну, інтегруючу роль у формуванні правової основи функціонування муніципальної влади в сучасній Україні відіграє Європейська хартія місцевого самоврядування, яка, враховуючи положення ст. 9 Конституції України, є частиною національного законодавства. Цей міжнародний документ містить стандарти щодо організації та здійснення місцевого самоврядування, яке є однією з головних підвалин будь-якого демократичного режиму.

Унікальність цього документу виявляється в можливості держави-підписантки вважати для себе обов'язковими; будь-які його пункти на різних етапах свого розвитку, окрім визначених у ст.12, як обов'язкові. Це дає змогу зберегти

державам сформовані традиції організації та здійснення місцевого самоврядування й сформувані свою модель муніципальної влади.

Україна беззастережно ратифікувала Європейську хартію місцевого самоврядування. Проте такий підхід парламенту, на думку В. Мельничука, зумовив практично постійний конфлікт між Україною та Радою Європи, оскільки ні політично, ні юридично наша держава впродовж тривалого часу не могла виконати взяті зобов'язання Хартії. Тож у процесі реформування, як зараз, так і в майбутньому, перед державою все частіше буде поставати питання про те, яким чином будуть виконані міжнародні зобов'язання України, котрі вона взяла на себе прийняттям Хартії, тобто як будуть виконані міжнародні зобов'язання України у сфері місцевого самоврядування [3, с. 112].

Водночас навіть побіжний розгляд положень Конституції України та профільного Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо концепції місцевого самоврядування дає змогу виявити суттєві розбіжності з розумінням місцевого самоврядування. Також спостерігаються відмінності між ними та Європейською хартією місцевого самоврядування, де місцеве самоврядування означає право і спроможність органів місцевого самоврядування в межах закону здійснювати регулювання та управління суттєвою часткою публічних справ під власну відповідальність в інтересах місцевого населення [4].

Натомість, у Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» конкретизовано конституційне визначення місцевого самоврядування в Україні як гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України [5].

Зважаючи на зазначене та євроінтеграційний курс подальшого розвитку сучасної України, варто скоригувати конституційні й законодавчі положення відповідно до Європейської хартії місцевого самоврядування, оскільки з часу її ратифікації, прийняття Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», і донині ці положення навіть не були предметом офіційного тлумачення Конституційним Судом України.

Водночас рішення Конституційного Суду України відіграють важливу роль у регулюванні муніципально-правових відносин, оскільки в них виробляються інтерпретаційно-правові позиції, у яких сформульовано тлумачення конституційних норм, адже, як свідчать реалії, майже всі статті, а подекуди й усі їх частини, що регламентують місцеве самоврядування, піддавалися офіційному тлумаченню. І така ситуація позитивно впливає на правову основу функціонування муніципальної влади в Україні, з огляду на те, що рішення Конституційного Суду України є обов'язковими до виконання на всій території нашої держави, а інтерпретаційно-правові позиції лише розвиваються з часом.

Стан правової основи функціонування муніципальної влади в сучасній Україні, попри кількість муніципального законодавства, незадовільний. Про це йшлося в низці програмних документів, спрямованих на реформування сфери

організації та здійснення муніципальної влади, де серед іншого зазначалося про те, що сформована на основі нормативно-правових актів система місцевого самоврядування на сьогодні не задовольняє потреб суспільства. І така ситуація пов'язана насамперед із таким чинником, як низька якість нормативно-правових документів, що регламентують муніципально-правові відносини.

В Україні ідея прогресу місцевого самоврядування іноді некоректно ототожнюється з ідеєю кількісного накопичення юридичних актів. Часто припрошування нових нормативних актів розглядають як панацею у вирішенні проблем державного будівництва, місцевого самоврядування, соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць. Проте зрозуміло, що кількість не веде однозначно до якісної зміни правового регулювання суспільних відносин [2, с. 45].

Схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні в 2014 році сприяло поповненню правової бази функціонування муніципальної влади, адже основними її завданнями було, зокрема, досягнення оптимального розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади; забезпечення доступності та якості публічних послуг; визначення обґрунтованої територіальної основи для діяльності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади з метою забезпечення доступності та належної якості публічних послуг, що надаються такими органами; створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення виконання органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень [6].

З метою реалізації цих завдань було прийнято низку законодавчих актів, що сприяли позитивним і реальним змінам у досліджуваній сфері, яких не спостерігалося в інші періоди, а саме: Закон України «Про співробітництво територіальних громад», Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад».

Зокрема, прийняття Закону України «Про співробітництво територіальних громад» сприяло розвитку співробітництва територіальних громад, оскільки в Законі дістало закріплення його форми, принципів, механізмів та інших не менш важливих питань. У контексті його реалізації були розроблені примірні форми договорів про співробітництво територіальних громад та додаткові договори про приєднання до співробітництва, Порядок формування та забезпечення функціонування реєстру про співробітництво територіальних громад.

Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» покликаний врегулювати відносини, що виникають у процесі добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст, а також добровільного приєднання до об'єднаних територіальних громад [7]. І, як слушно зазначає А. Сергієнко, він гармонійно балансує з конституційним принципом гарантування місцевого самоврядування, адже проведення процесу об'єднання територіальних громад без загальнодержавного ресурсу в сучасних умовах є неможливим. Правове, матеріально-фінансове й організаційне державне забезпечення процесу

об'єднання територіальних громад сьогодні є тими елементами, які становлять базу цього принципу [8].

Було удосконалено й питання, що стосуються служби в органах місцевого самоврядування шляхом прийняття нового Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» № 3077-IX від 02.05.2023 [9], який набере чинності через шість місяців із дня його опублікування, але не раніше ніж через шість місяців з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні та, відповідно, до інших параметрів, визначених у перехідних та прикінцевих положеннях. Він містить якісно нові положення, суттєво відмінні від положень чинного Закону № 2493-III від 27.06.2001р.

Підавався коригуванню за цей період і Закон України «Про органи самоорганізації населення» № 2625-III від 11.07.2001р. [10], адже органи самоорганізації населення є важливим елементом системи місцевого самоврядування, який корелює з принципом повновладдя, що закріплений в ст. 5 Конституції України.

Варто погодитися з позицією Т. Самойленко, що самоорганізація – це суспільний феномен, який передає бажання мешканців щодо свого майбутнього й відповідальності за нього. Функціонування й подальший розвиток органів самоорганізації населення в Україні надасть можливість, по-перше, створити нові й модернізувати діючі механізми реалізації місцевої демократії, по-друге, залучати територіальні громади до безпосередньої участі у вирішенні питань місцевого значення й таким чином наблизити процес прийняття рішень про надання відповідних громадських послуг до їх споживачів, по-третє, у найближчій перспективі значно розвантажити виконавчі органи місцевого самоврядування від вирішення тих питань місцевого значення, котрі можуть бути успішно вирішені самим населенням, шляхом передачі відання з таких питань разом із відповідними фінансовими та матеріальними ресурсами до повноважень органів самоорганізації населення [11, с. 149].

Станом на тепер формуються положення в межах законопроекту № 6319 щодо удосконалення організації та функціонування органів самоорганізації населення, який потребує суттєвого доопрацювання стосовно визначення правового статусу органів самоорганізації населення; підстав для відмови у їх створенні та іншого.

З часу Схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні й донині відбувається процес удосконалення правової бази функціонування муніципальної влади в частині забезпечення децентралізаційних процесів на основі принципу субсидіарності в бюджетній та інших сферах, пов'язаних із виконанням самоврядних та делегованих повноважень. Однак ці та інші зміни в правовому регулюванні муніципально-правових відносин, хоч і вважаються найбільш ефективними серед реформаційних процесів, що мали місце в різних сферах життєдіяльності держави, є недостатніми для формування спроможного місцевого самоврядування, яке б відповідало європейським стандартам, тому потребують подальших напрацювань.

Повномасштабна війна також внесла свої корективи та висвітлила проблемні питання правового забезпечення функціонування муніципальної влади в

сучасній Україні, а з іншого боку спонукала до формування потужного досвіду здійснення місцевого самоврядування в таких складних умовах, також засвідчила ефективність проведених реформаційних змін.

Важливим нормативно-правовим актом у контексті функціонування муніципальної влади в період війни став прийнятий Закон України «Про прийняття змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану» № 2259-IX від 12.05.2022 р. [12]. Цей законодавчий акт, на думку В. Ковальчука, має особливе значення для конституційного правопорядку, він є своєрідним доповненням Конституції України, дія якого актуалізується в період війни [13, с. 45]. Така позиція цілком логічна, оскільки саме цим актом було внесено зміни та доповнення до законодавчої бази й відкориговано діяльність сільських, селищних, міських голів щодо прийняття рішень з окремих питань, зокрема й такого надважливого як передачі коштів з відповідного місцевого бюджету на потреби Збройних Сил України та інформування про них начальника відповідної обласної військової адміністрації; укладання Договорів сільським, селищним, міським головами від імені ради під час дії воєнного стану; призначення осіб на посади та звільнення з посад в органах місцевого самоврядування, керівників комунальних підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління відповідного органу місцевого самоврядування; повноважень обласної та/або районної ради та багато іншого.

Висновки. Таким чином, проведений аналіз правової бази функціонування муніципальної влади в сучасній Україні дав змогу виявити її стан.

По-перше, правова основа муніципальної влади складається з нормативно-правових актів національного характеру та міжнародного. Флагманом та стандартом у цій сфері виступає Європейська хартія місцевого самоврядування, яка безпосередньо окреслює основні параметри здійснення місцевого самоврядування, а також Конституція України.

По-друге, правова основа функціонування муніципальної влади пройшла такі етапи, зокрема: 1) становлення, у межах якого було прийнято низку базових нормативно-правових актів; 2) безпосередньої реалізації, у період якого відбулася перевірка дієвості муніципального законодавства; 3) удосконалення, тобто формування нового муніципального законодавства, що відповідає європейським стандартам.

По-третє, стан правової основи функціонування муніципальної влади в сучасній Україні характеризується як перехідний і потребує моніторингу та систематизації, системності формування відповідно з діючими стандартами, щодо яких є обов'язок.

Дослідження правової основи функціонування муніципальної влади в сучасній Україні опосередковує подальшу наукову розвідку щодо ефективності механізму реалізації муніципальних правовідносин в умовах війни.

Використані джерела:

1. Конституція України: Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show>. (дата звернення: 04.03.2024)

2. Серьогіна С. Г. Напрями вдосконалення правового регулювання місцевого самоврядування в аспекті європейської інтеграції. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2016. № 3 (86). С. 43-48.

3. Мельничук В. Імплементація принципів Європейської хартії місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади. *Вісник Прикарпатського університету*. 2019. Вип. 13. С. 111-118

4. Європейська хартія місцевого самоврядування: Хартія, Міжнародний документ № 994_036 від 15.10.1985. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036/stru#Stru. (дата звернення: 04.03.2024)

5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України, №280/97-ВР від 21.05.1997р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>. (дата звернення: 04.03.2024).

6. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження, Концепція № 333-р від 01.04.2014 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/333-2014-%D1%80>. (дата звернення: 04.03.2024).

7. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05 лютого 2015 р. № 157-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19>. (дата звернення: 04.03.2024).

8. Сергієнко А. Державна підтримка добровільного об'єднання територіальних громад. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 6. С. 178-182. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.6.31>.

9. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України № 3077-ІХ від 02.05.2023р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3077-IX#Text>. (дата звернення: 04.03.2024)

10. Про органи самоорганізації населення: Закон України № 2625-III від 11.07.2001. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2625-14#Text>. (дата звернення: 04.03.2024)

11. Самойленко Т. Г. Органи самоорганізації населення на селі як дієвий інструмент місцевого розвитку. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. 7. С. 146-150.

12. Про прийняття змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану: Закон України № 2259-ІХ від 12.05.2022 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20#Text>. (дата звернення: 04.03.2024)

13. Ковальчук В. Б. Особливості правового регулювання функціонування органів місцевого самоврядування в період воєнного стану в Україні. *Український часопис конституційного права*. 2023. № 4. С. 37-46. DOI : <https://doi.org/10.30970/jcl.4.2023.2>.

References:

1. Konstytutsiia Ukrainy: Konstytutsiia, Zakon vid 28.06.1996 №254k/96-VR. (1996) N. p. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show>. [in Ukrainian].

2. Serohina, S. H. (2016) Napriamy vdoskonalennia pravovoho rehuliuвання mistsevoho samovriaduvannya v aspekti yevropeiskoi intehratsii. *Visnyk Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy - Bulletin of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 3 (86), 43-48. [in Ukrainian].

3. Melnychuk, V. (2019) Implementatsiia pryntsyviv Yevropeiskoi khartii mistsevoho samovriaduvannia v konteksti detsentralizatsii vlady. *Visnyk Prykarpatskoho universytetu - Bulletin of the Carpathian University*, 13, 111-118. [in Ukrainian].

4. Yevropeiska khartiia mistsevoho samovriaduvannia: Khartiia, Mizhnarodnyi dokument № 994_036 vid 15.10.1985. (1985) N. p. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036/stru#Stru. [in Ukrainian].

5. Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini: Zakon Ukrainy, №280/97-VR vid 21.05.1997r. (1997) N. p. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>. [in Ukrainian].

6. Pro skhvalennia Kontseptsii reformuvannia mistsevoho samovriaduvannia ta terytorialnoi orhanizatsii vlady v Ukraini: Rozporiadzhennia, Kontseptsiiia № 333-r vid 01.04.2014 roku. (2014) N. p. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/333-2014-%D1%80>. [in Ukrainian].

7. Pro dobrovilne obiednannia terytorialnykh hromad : Zakon Ukrainy vid 05 liutoho 2015 r. № 157-VIII. (2015) N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19>. [in Ukrainian].

8. Serhiienko, A. (2020) Derzhavna pidtrymka dobrovilnoho obiednannia terytorialnykh hromad. *Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i parvo - Entrepreneurship, economy and law*, 6, 178-182. DOI : <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.6.31>. [in Ukrainian].

9. Pro sluzhbu v orhanakh mistsevoho samovriaduvannia: Zakon Ukrainy № 3077-IX vid 02.05.2023r. (2023) N. p. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3077-IX#Text>. [in Ukrainian].

10. Pro orhany samoorhanizatsii naselennia: Zakon Ukrainy № 2625-III vid 11.07.2001 (2001) N. p. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2625-14#Text>. [in Ukrainian].

11. Samoilenko, T. H. (2016) Orhany samoorhanizatsii naselennia na seli yak diievyi instrument mistsevoho rozvytku. *Ekonomika i suspilstvo - Economy and society*, 7, 146-150. [in Ukrainian].

12. Pro pryiniattia zmin do deiakykh zakoni Ukrainy shchodo funktsionuvannia derzhavnoi sluzhby ta mistsevoho samovriaduvannia u period dii voiennoho stanu: Zakon Ukrainy № 2259-IX vid 12.05.2022 r. (2022) N. p. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20#Text>. [in Ukrainian].

13. Kovalchuk, V. B. (2023) Osoblyvosti pravovoho rehuliuвання funktsionuvannia orhaniv mistsevoho samovriaduvannia v period voiennoho stanu v Ukraini. *Ukrainskyi chasopys konstytutsiinoho prava - Ukrainian Journal of Constitutional Law*, 4, 37-46. DOI : <https://doi.org/10.30970/jcl.4.2023.2>. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 05.03.2024

Babiy Y., Postgraduate student of the Department of General legal disciplines of Faculty № 3 of the Donetsk State University of Internal Affairs (Kropivnytskyi, Ukraine)

THE LEGAL BASIS OF THE FUNCTIONING OF MUNICIPAL AUTHORITIES IN UKRAINE: PROBLEMS AND PROSPECTS

The article is devoted to the issues of the legal basis of the functioning of the municipal authorities of Ukraine. The basis of this work were the approaches and methods characteristic of modern legal science, in particular, philosophical, general scientific conceptual,

methodological approaches, with the help of which a holistic view of the state of the legal basis of the functioning of the municipal government of Ukraine was formed, problematic issues were identified, and ways of their resolution were outlined. Other methodological tools required by this topic were also used.

In the course of the work, the content of the legal basis of the organization and implementation of local self-government, which was formed and/or improved in different periods of Ukraine's life, was established. It was revealed that the reason for the significant correction of the municipal legislation was its imperfection and insufficient ability to regulate, and, accordingly, the level of implementation of local self-government. It was established that there are significant discrepancies between national municipal legislation and the European Charter of Local Self-Government. It has been found that in the real period, the territorial organization of local authorities in Ukraine is being reformed and decentralization processes are taking place, which led to the improvement of the municipal legal framework through the improvement of existing and the adoption of qualitatively new legal acts. The effectiveness of the adjustment of the legal basis of the functioning of the municipal authorities of modern Ukraine has been established. At the same time, problematic issues related to quantitative and qualitative aspects were also identified. In particular, municipal legal relations are regulated by more than two thousand normative legal acts. The need to systematize the municipal legal framework for the functioning of municipal authorities in modern Ukraine is argued. It is proposed to conduct monitoring of municipal legislation in order to identify shortcomings and introduce systematicity in its formation, taking into account the principles of the European Charter of Local Self-Government and the Additional Protocol to it.

Keywords: legal basis, legal regulation, modern Ukraine, municipal power, local self-government, municipal legislation, municipal-legal relations, reforms, international standards, systematization.

DOI: 10.33766/2786-9156.105.22-32

УДК: 342.565.2.038:[47.15/.17+347.19](477)(045)

Мельничук С. М., докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри правосуддя Луганського навчально-наукового інституту імені Е.О. Дідоренка Донецького державного університету внутрішніх справ (м. Кропивницький, Україна)
e-mail: smmelnichuk@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-7270-040X>

КОНСТИТУЦІЙНА СКАРГА В МЕХАНІЗМІ ЗАХИСТУ ПРАВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ, ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ПРИВАТНОГО ПРАВА: ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

У статті проаналізовано питання конституційної скарги в механізмі захисту прав фізичних осіб, юридичних осіб приватного права. З'ясовано, що в Україні запроваджена модель неповної нормативної конституційної скарги, з обмеженим предметом оскарження при наявності конституційно визначених критеріїв її допустимості, що обмежує ініціювання питання щодо перевірки підзаконного нормативного